

ŠUMSKA STANIŠTA I ŠUMSKE ZAJEDNICE U HRVATSKOJ

Nacionalna ekološka mreža

Joso Vukelić • Stjepan Mikac • Dario Baričević
• Darko Bakšić • Roman Rosavec

DRŽAVNI ZAVOD ZA ZAŠTITU PRIRODE

Šumska staništa i šumske zajednice u Hrvatskoj

Nacionalna ekološka mreža

*Joso Vukelić
Stjepan Mikac
Dario Baričević
Darko Bakšić
Roman Rosavec*

Državni zavod za zaštitu prirode

Zagreb, 2008.

Predgovor

S posebnim zadovoljstvom predstavljamo ovu knjigu koja je rezultat opsežnog rada našeg renomiranog šumarskog fitocenologa prof. dr.sc. Jose Vukelića i njegovih suradnika s Šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na prikupljanju i analizi podataka o šumskim staništima u Hrvatskoj. Ona prikazuje sveukupnu šumsku vegetaciju Hrvatske kroz opis i prikaz rasprostranjenosti svake pojedine šumske zajednice, odnosno šumskog stanišnog tipa prema *Nacionalnoj klasifikaciji staništa* koja se koristi u zaštiti prirode. Posebnu važnost sa stanovišta zaštite prirode ovoj knjizi daje odabir najznačajnijih lokaliteta za svako šumsko stanište. Radi se o područjima s najvišim stupnjem reprezentativnosti i očuvanosti pojedinih stanišnih tipova koje su autori predložili uključiti u Nacionalnu ekološku mrežu (NEM), odnosno ekološku mrežu Europske unije NATURA 2000.

Ekološka mreža je sustav područja važnih za očuvanje ugroženih vrsta i staništa. NATURA 2000 obuhvaća područja važna za očuvanje vrsta i staništa ugroženih na europskoj razini i zaštićenih temeljem Direktive o pticama i Direktive o staništima. NEM dodatno sagledava važnost za vrste i staništa koji su ugroženi na nacionalnoj razini (Crveni popis ugroženih divljih svojiti te popis ugroženih i rijetkih staništa utvrđen *Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te o mjerama za održavanje stanišnih tipova* „NN“ 7/06). Više od 90% područja NEM su ujedno i potencijalna NATURA 2000 područja. Vlada RH je temeljem Zakona o zaštiti prirode donijela *Uredbu o proglašenju ekološke mreže* „NN“ 109/07, a do dana pristupa EU donijet će također uredbu o ekološkoj mreži NATURA 2000. Državni zavod za zaštitu prirode izradio je prijedlog NATURA 2000 za Hrvatsku, a odabir područja važnih za šumske stanišne tipove temeljio se upravo na podacima koje se iznose u ovoj knjizi. Autori su dodatno za potrebe izrade ekološke mreže detaljno opisali i dokumentirali svaki lokalitet te predložili mjere očuvanja i upravljanja, što je postalo sastavni dio baze podataka o NEM koja se vodi u Državnom zavodu za zaštitu prirode. Osim predloženih lokaliteta, u NEM i prijedlog NATURA 2000 uključena su također dodatna šumska područja koja su važna staništa za očuvanje ugroženih vrsta, primjerice ptica. Ona su razumljivo znatno prostranija, a potrebne mjere gospodarenja trebale bi osigurati dugoročni opstanak tih vrsta u šumskim staništima.

Zahvaljujući višestoljetnom održivom gospodarenju šumama, Hrvatska predstavlja dobar primjer cijeloj Europi kako se gospodarske šume mogu očuvati u prirodnom sastavu i kao vrijedna staništa za iznimno velik broj vrsta. Stoga sektor šumarstva u Hrvatskoj ima vrlo važnu ulogu u očuvanju bioraznolikosti cijele Europe i upravljanju budućim područjima europske ekološke mreže NATURA 2000.

Knjiga koja je pred vama predstavlja dugo očekivanu osnovu za sustavnu suradnju između sektora zaštite prirode i šumarstva, a istovremeno vrijedni udžbenik za diplomsku i poslijediplomsku nastavu, kako u šumarstvu, tako i u zaštiti prirode i okoliša. Uvjereni smo da će značajno doprinijeti obrazovanju novih naraštaja prirodnjaka koji će bez obzira na struku, posvetiti svoj rad zajedničkom cilju – očuvanju i održivom korištenju šuma na dobrobit ljudi i prirode.

Davorin Marković, ravnatelj
Državni zavod za zaštitu prirode

Sadržaj

Uvod	6
Nacionalna ekološka mreža – šumska staništa	6
Metodologija opisa	12
Nomenklaturno-sintaksonomsko određenje	12
Rasprostranjenost	12
Sinekološki uvjeti	12
Florni sastav	12
Gospodarske i druge značajke	12
Ugroženost i zaštita	13
Ostale značajke i posebnosti	14
Nacionalna ekološka mreža – šumski lokaliteti	15
Izbor lokaliteta	15
Popis s kartografskim prikazom	15
Ograničenja pri obradi šumskih staništa	22
Zaključne napomene	22
Zahvala	23
Opis staništa	24
Sažetak (Summary)	215
Literatura	255
Kazalo pojmova	262